

2ኛው ቅድስት

ስያሜው ከላይ እንደገለጽነው የቅዱስ ያሬድ ሲሆን ቃሉ ግን የወጣው ወይም የተገኘው “ቀደስ” አመሰግን፣ለየ፣ መረጠ፣አከበረ..... ከሚለው የግዕዝ አንቀፅ ነው። ስለዚህ “ቅድስት” የሚለው ቃል የሚቀፀለው ለሰንበት በመሆኑ ይህች ዕለት እና ከዚህች ዕለት ተነሥተን የምንቆጥራቸው ሰባት ዕለታት(አንድ ሣምንት) “ቅድስት” ተብሎ የጠራል። በዚህች በቅድስት ሰንበት ሦስት ጉዳዮችን እንመለከታለን።

- 1) ሰንበትን የቀደሰ፣ ያከበረና ከዕለታት የለየ እግዚአብሔር ስለሆነ የእግዚአብሔር ቅድስና የባህርዩ መሆኑን እንመለከታለን።

እግዚአብሔር ለሙሴ “እኔ እግዚአብሔር ቅዱስ ነኝና እናንተም ቅዱሳን ሁኑ” (ዘሌ 19፥2) በማለት ራሱ ቅዱስ መሆኑን ከመግለጹ በፊት ቅድስናው የባህርዩ በመሆኑ “ቅዱስ” ብለው የሚያመሰግኑ መላእክትን እና ቅዱስ ብሎ የሚጠራውን ሰውን ፈጥሮ ስለ ራሱ ቅድስና ከመናገሩ በፊት በባህርይ ቅዱስ ነው። ስሙም ቅዱስ ነው። ለዚህም ሙሴና የሣሙኤል እናት ሐና ቅድስናውን እንዲህ ሲሉ ገልጸዋል። በቅድስና የከበረ እንዳንተ ያለ ማነው? (ዘጸ 15፥11)

“እንደ እግዚአብሔር ቅዱስ የለም ከአንተ በቀር ቅዱስ የለም (1ኛ ሳሙ 2፥2) የቅዱሱ የእግዚአብሔር ምስጋናም ቅዱስ” ይባላል። ሱራፌል የሚያመሰግኑት ምስጋና ቅዱስ መሆኑን ነቢዩ ለዑል ኢሳይስ በሚገባ ገልጿል። (ኢሳ 6፥1-10)

የቅዱስም እናት ቅድስት ድንግል ማርያም “እርሱ በእኔ ታላቅ ስራ አድርጓልና ስሙም ቅዱስ ነው” (ሉቃ 1፥49) በማለት የስሙን ቅድስና አስተምራለች በተጨማሪም። (ሐዘ 36፥20)

በመሆኑም እግዚአብሔር ቅዱስ ነውና የእርሱ የሆነው ሁሉ ቅዱስ ነው። ከሰው ጀምሮ (ዘጸ 28፥41) ለእግዚአብሔር የታሰበው አሥራትና በኩራት ሁሉ (ዘጸ 13፥2) ቤተ ክርስቲያንና አምልኮቱን ለመፈጸም የተለየና የተባረከ ቦታ ሁሉ (ዘጸ 3፥5) እግዚአብሔር የሚመሰግንበት “ንዋየተ ቅድሳት” ተብለው የተየሰሙት ከውስጡ ከተቆመ ወርቁ፣መሰበ ወርቁ፣ማዕጠንተ ወርቁ፣መስቀልና ጽናሐው ጀምሮ ከውጭ ከበሮ ጽናጽልና መቋሚያው ሣይቀር ለእግዚአብሔር የተለየ ስለሆነ “ቅዱስ” ይባላል። (ኢሳ 6፥19)

- 2) ሰው፡- ሰው በቅዱሱ በእግዚአብሔር አርአያና ምሳሌ ቅዱሱን እግዚአብሔርን እንደመላእክት ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ እያለ እንዲቀስ እና የፈጠረው የክብሩ ወራሽ እንዲሆን መፍጠሩ የታወቀ ነው። ነገር ግን ሲፈጠር የተሰጠውን ቅድስና እንደተገናፀፈ የተጓዘው ሰባት አመት ብቻ ነው።

ከነዚህ ዓመታት በኋላ ከፈጣሪው ጋር ተጣልቶ የነበረውን ቅድስና አጥቶ ስለኖረ እግዚአብሔር ወደ ቅድስናው ይመልሰው ዘንድ ወረደ፣ተወለደ፣ጸመ፣ጸለየ፣..... ሞተ፣ተነሣ፣ዐረገ። በዚህ ሂደት ወደ ቀድሞ ቅድስናው ከመለሰው በኋላ ለሁሉተኛ ጊዜ ቢያጣ እንዳለፈው ሊወርድና ሊወለድ ስለማይችል ቅድስናውን እንዲጠብቅ የሚማርበት ቤተ ክርስቲያን መሠረተለት፤ የሚያስተምሩ ካህናትን ሾመለት።

በዚህ መሠረት ሰው በአርባና እና በሰማንያ ቀን በውሃና በመንፈስ ቅዱስ (በጥምቀት) የእግዚአብሔር ልጅነት ሲሰጥ የተከበረውን ቅድስና እንዳያጣ መጻሕፍት ይመክራሉ። ቅድስናን የሚያሳጡትም አምልኮ ጣዖት፣ እናት አባትን አለማክበር፣ ሰንበትን አለማክበር (ዘሌ 19፥2) የመሳሰሉት ሲሆኑዝሙትም ቅድስናን ሊያሳጣ የሚችል እንደሆነ ሐዋርያው ጽፏል።(1ኛ ተሰ 4፥7)

ባጠቃላይ ሰው ቅዱስ የሆነው የእግዚአብሔር ማደሪያ ቤተ መቅደስ እንደሆነ ስለ ተጻፈ ከኅጢአት ርቆ ቅድስናን መጠበቅ ተገቢ ነው። (1ኛ ቆሮ 3፥17)

- 3) ሰንበት፡- ሰንበት ማለት ቅዱስ እግዚአብሔር የሰው ልጅ ከምግባር ሥጋ አርፎ ምግባረ ነፍስን ሠርቶ ረፍተ ነፍስን አግኝቶ እንዲቀድሳት ከዕለታት ለይቶ የቀደሳት እግዚአብሔርን የምንቀድስባትና ቅድስናችንን የምናፀናባት ቀን ናት።

“ወኩሎ ፈጸሞ አኢረፈ እግዚእነ በሰንበት” ሥራውን ሁሉ ከፈጸመ በኋላ ጌታ በሰንበት አረፈ። (ዘፍ 2፥2) እግዚአብሔርም ሰባተኛውን ቀን ባረከው ቀደሰውም

“ወይቤሎሙ ስዱስ መዋዕለ ግብሩ ግብረከሙ አመ ሳብዕት ዕለት ዕረፍት ትኩንስሙ”። ስድስት ቀንም ሥራችሁን ሥሩ ሰባተኛውን ግን ረፍት ትሁናችሁ። (ዘፀ 31፥43)

ይህችን የመጀመሪያዋን ቀን ሰንበት ጌታ አርፎታል። የፍጥረት መጀመሪያ ቀን እሁድ ነው። እሁድ ማለት ትርጉሙ አንድ ማለት ነው። "አሐድ" አንድ አደረገ ካለው ቃል (አንቀጽ) የወጣ ነው።

ስለዚህ አለም የተፈጠረው እሁድ ነው። እግዚአብሔር በመጀመሪያ ሰማይን እና ምድርን ፈጠረ (ዘፍ 1፣1) ሲል ይህ መጀመሪያ የተባለው ቀን እሁድ ነው። እሁድ የጀመረውን የፍጥረት ሥራ በስድስተኛው ቀን በተፈጠረው በአዳም አጠናቅቆ በሰባተኛው ቀን ቅዳሜ አርፎታል። በዕረፍቱም ቀድሷታል። ሁላችንም ስድስት ቀን የሥጋችንን ማደሪያ የሚሆነውን ሥራችን አጠናቅቀን እንድናርፍበት በሙሴ አማካኝነት ተአዛዙን አስተላልፏል።

ይህች ቀዳማዊት ሰንበት ሰንበተ አይሁድ፣ ሰነበተ ኦሪት፣ ቀዳሚት ሰንበት እየተባለች ትጠራለች። ሁለተኛዋ እና በአሁኑ ሰዓት እኛ የምናከብራት ሰንበት እሁድ ናት። ለእሁድ ሰንበት አከባቢ መነሻ የሆኑትን ምክንያቶች ከመጥቀሳችን በፊት ብዙ ጊዜ በሰዎች ዘንድ የሚነሳው ጥያቄ ቀዳሚት ሰንበት ተሸራለች? ወይስ አልተሸረችም? የሚል ጥያቄ ነው። እንደ ኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ሥርዓት አልተሸረም። ራሱ "ሕግና ኦሪትን ልሸር አልመጣሁም" (ማቴ 5፣17) ብሎ የተናገረውን መሠረት በማድረግ ሁለቱም ሰንበቶች ይከብራሉ። ዛሬ በሃገራችን በገጠራቱ ኢትዮጵያ ቅዳሜ ተሸራለች ብሎ የሚጠምድ ገበሬ የለም፤ ቅዳሜ ተሸራለች ብላ እህል የምትረጭ የቤት ወ/ሮ (እመቤት) የለችም። ይህ ታላቅ ማስረጃ ነው።

ነገር ግን እሁድ ሰንበት ትበልጣለች። ለመብለጧም መነሻ የሚሆነው በመጀመሪያ ዓለም ተፈጥሮባታል። የሰውን ልጅ ለማዳን የመጣው ክርስቶስም የማዳን ሥራውን የጀመረው ማለትም ቃል ሥጋ የሆነው (የድንግልን ሥጋ በመዋሃድ የተጠነሰው) በእሁድ ሰንበት ነው። በክርስቶስ ትንሣኤ የሰው ልጅ ትንሣኤ መኖሩ የተረጋገጠው በእሁድ ሰንበት ነው። ለሐዋርያት ታላቁ ፀጋ ሀብተ መንፈስ ቅዱስ የወረደው በእሁድ ሰንበት ነው። ወደፊትም የምንጠብቀው ምዕክተ ክርስቶስ የሚፈፀመው በእሁድ ሰንበት ነው።

ስለዚህ ይህች ሰንበት "ሰንበተ ክርስቲያን" ትባላለች። ቅዱስ ያሬድ ይህችን ሰንበት ከቅዳሚት ሰንበት እንደምትበልጥ ሲገልጻት "እመ ስብዕት ዕለት ሰንበተ ክርስቲያን በእንተ ትንሣኤሁ ኮነ ሰንበቶሙ ይእቲ ለሕዝብ ክርስቲያን። ክርስቶስ ከሙታን ስለመነሳቱ በሰባተኛው ዕለት ቦታ የክርስቲያን ሰንበት ሆነች" በማለት ዘምሯል (ተናግሯል)።

በመሆኑም ዓለም በማወቅም ሆነ ባለማወቅ፣ በማመንም ሆነ ባለማመን፣ በምግባረ ነፍስም ሆነ በምግባረ ሥጋ ተሰማምቶ ያርፍባታል። ስለዚህ በዕለተ ሰንበት ነፍስና ሥጋችንን አንድ አድርገን ለእግዚአብሔር የምናስገዛበት ዕለት በመሆኗ በዚህች ዕለት እግዚአብሔር ደስ የሚሰኝባቸውን ሥራዎች ማለትም የተጣላ በማስታረቅ፣ የታመመ በመጠየቅ፣ የታሠረ በመገባቸው ወደ ቤተ ክርስቲያን ሄደን በማስቀደስና ቃሉን በመስማትፍጹም የሆነ የቅድስና ሥራን ብቻ በመሥራት እንድንቀደስባት ቀድሶ የሰጠን ዕለት በመሆኗ "ቅድስት" ትባላለች።